

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

-----***-----

BÙI HUY AN

**NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG QUY HOẠCH BẢO
VỆ MÔI TRƯỜNG THỊ XÃ CAO BẰNG, TỈNH
CAO BẰNG GIAI ĐOẠN 2011 - 2020**

**Chuyên ngành: Khoa học Môi trường
Mã số: 60.85.02**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. PHÍ HÙNG CƯỜNG

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng: Luận văn này đã được thực hiện với số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa hề bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và thông tin trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2012

Người thực hiện luận văn

Bùi Huy An

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên, dưới sự hướng dẫn của Tiến sỹ Phí Hùng Cường.

Lời đầu tiên, tôi chân thành cảm ơn Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên, Tiến sỹ Phí Hùng Cường đã nhiệt tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu và đã cho tôi những ý kiến nhận xét, góp ý quý báu.

Tôi xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Nông Lâm - Đại học Thái Nguyên đã quan tâm giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi về thời gian, địa điểm, tài liệu cũng như những điều kiện khác cho tôi trong quá trình học tập.

Tôi cũng bày tỏ lòng cảm ơn đối với Lãnh đạo Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Cao Bằng; Lãnh đạo Chi cục Bảo vệ môi trường tỉnh Cao Bằng; Lãnh đạo và các chuyên viên Ủy ban nhân dân thị xã Cao Bằng; các đồng nghiệp, đồng môn, bạn bè đã hỗ trợ, giúp đỡ, động viên tôi trong suốt quá trình học tập cũng như trong quá trình hoàn thành Luận văn này.

Thái Nguyên, ngày tháng năm

2012

Người thực hiện luận văn

Bùi Huy An

MỤC LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	v
DANH MỤC BẢNG.....	vi
DANH MỤC HÌNH.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Mục đích, yêu cầu nghiên cứu	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
Chương 1.....	3
TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Phương pháp luận của Quy hoạch bảo vệ môi trường.....	3
1.1.1. Khái niệm về Quy hoạch	3
1.1.2. Khái niệm về quy hoạch bảo vệ môi trường	6
1.1.3. Sự cần thiết và mục tiêu của Quy hoạch	8
1.2. Quy trình quy hoạch môi trường và vị trí của quy hoạch môi trường trong công tác quản lý môi trường	10
1.2.1. Quy trình quy hoạch môi trường	10
1.2.2. Vị trí của quy hoạch môi trường trong công tác quản lý môi trường.....	11
1.3. Cơ sở pháp lý của Quy hoạch bảo vệ môi trường	12
1.4. Những nguyên tắc của quy hoạch bảo vệ môi trường	12
1.5. Tình hình nghiên cứu Quy hoạch	24
1.5.1. Tình hình nghiên cứu trên thế giới	24
1.5.2. Tình hình nghiên cứu quy hoạch bảo vệ môi trường tại Việt Nam.....	25
Chương 2.....	28
NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	28
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	28
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	28
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu	28
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu	28
2.3. Nội dung nghiên cứu.....	28
2.4. Phương pháp nghiên cứu	29
Chương 3.....	31
KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	31
3.1. Tổng quan về điều kiện tự nhiên và kinh tế - xã hội thị xã Cao Bằng	31

3.1.1. Điều kiện tự nhiên	31
3.1.2. Thực trạng phát triển kinh tế - xã hội	35
3.1.3. Định hướng phát triển kinh tế - xã hội	43
3.2. Hiện trạng môi trường thị xã Cao Bằng	50
3.2.1. Hiện trạng môi trường	50
3.2.2. Hiện trạng về tổ chức quản lý	67
3.2.3. Các vấn đề về môi trường hiện tại	68
3.3. Dự báo diễn biến môi trường thị xã Cao Bằng đến năm 2020	68
3.3.1. Dự báo về dân số tới năm 2020	68
3.3.2. Dự báo chất thải rắn	70
3.3.3. Dự báo nhu cầu cung cấp - thoát nước	74
3.3.4. Dự báo chất lượng không khí	77
3.3.5. Dự báo diễn biến môi trường nông nghiệp, lâm nghiệp, thủy sản	79
3.3.6. Nhận xét chung	81
3.4. Đề xuất quy hoạch bảo vệ môi trường thị xã Cao Bằng giai đoạn 2011-2020	82
3.4.1. Định hướng quy hoạch bảo vệ môi trường	82
3.4.2. Phân vùng chức năng môi trường thị xã Cao Bằng	84
3.4.3. Bản đồ quy hoạch phân vùng bảo vệ môi trường thị xã Cao Bằng	88
3.4.4. Quy hoạch bảo vệ môi trường tại các vùng chức năng môi trường	89
3.4.5. Quy hoạch bảo vệ môi trường một số ngành lĩnh vực trọng điểm	91
3.5. Đề xuất các giải pháp thực hiện quy hoạch bảo vệ môi trường thị xã Cao Bằng giai đoạn 2011-2020	120
3.5.1. Hoàn thiện cơ chế, tổ chức, văn bản pháp luật và kiểm soát ô nhiễm	120
3.5.2. Xã hội hóa nguồn vốn đầu tư	121
3.5.3. Nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường	122
3.5.4. Tăng cường nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ	123
3.5.5. Tăng cường hợp tác trong khu vực và quốc tế	124
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	125
1. Kết luận	125
2. Kiến nghị	126
TÀI LIỆU THAM KHẢO	127

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

- BVMT : Bảo vệ môi trường
- BVTV : Bảo vệ thực vật
- CN : Công nghiệp
- KTXH : Kinh tế - xã hội
- ĐTM : Đánh giá tác động môi trường
- LHQ : Liên hợp quốc
- PTBV : Phát triển bền vững
- QCVN : Quy chuẩn Việt Nam
- QHBVMT : Quy hoạch bảo vệ môi trường
- QHMT : Quy hoạch môi trường
- QLMT : Quản lý môi trường
- QL : Quốc lộ
- SXSH : Sản xuất sạch hơn
- TNMT : Tài nguyên môi trường
- UBND : Ủy ban nhân dân
- WHO : Tổ chức Y tế thế giới

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Tổng hợp tình hình sử dụng nước mặt thị xã Cao Bằng năm 2010.....	34
Bảng 3.2. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế thị xã Cao Bằng giai đoạn 2005 - 2010	37
Bảng 3.3. Giá trị sản xuất nông nghiệp trên địa bàn thị xã Cao Bằng.....	37
Bảng 3.4. Một số chỉ tiêu phát triển kinh tế của thị xã Cao Bằng	43
Bảng 3.5. Dự báo cơ cấu lao động trên địa bàn thị xã Cao Bằng năm 2020	45
Bảng 3.6. Kết quả phân tích một số chỉ tiêu môi trường nước tại một số điểm quan trắc trên sông Hiến	53
Bảng 3.7. Kết quả phân tích một số chỉ tiêu môi trường nước tại một số điểm quan trắc trên sông Bằng.....	54
Bảng 3.8. Kết quả phân tích một số chỉ tiêu môi trường nước ngầm tại hộ dân Hoàng Văn Hùng, phường Đề Thám, thị xã Cao Bằng năm 2011	55
Bảng 3.9. Kết quả phân tích nước thải của công ty chế biến trúc che xuất khẩu Cao Bằng năm 2011	57
Bảng 3.10. Kết quả đo tiếng ồn tại một số điểm nút giao thông trên địa bàn thị xã Cao Bằng năm 2011	60
Bảng 3.11. Kết quả đo đạc phân tích của chỉ tiêu Bụi lơ lửng tại một số điểm nút giao thông trên địa bàn thị xã Cao Bằng năm 2011	60
Bảng 3.12. Kết quả quan trắc môi trường tại Công ty cổ phần xi măng và xây dựng công trình Cao Bằng năm 2011.....	62
Bảng 3.13. Dự báo dân số thị xã Cao Bằng đến năm 2020	70
Bảng 3.14. Dự báo chất thải rắn sinh hoạt thị xã Cao Bằng.....	70
Bảng 3.15. Khối lượng chất thải y tế phát sinh năm 2020 của thị xã Cao Bằng	74
Bảng 3.16. Dự báo nhu cầu cấp - thoát nước sinh hoạt các khu vực.....	75
Bảng 3.17. Dự báo nhu cầu cấp - thoát nước khu công nghiệp đến năm 2020	75
Bảng 3.18. Dự báo tải lượng ô nhiễm trong nước thải sinh hoạt đô thị đến 2020....	76
Bảng 3.19. Dự báo tải lượng ô nhiễm nước thải CN năm 2015 và 2020.....	77
Bảng 3.20. Hệ số tải lượng ô nhiễm không khí của các KCN [4]	78
Bảng 3.21. Dự báo tải lượng ô nhiễm không khí của các KCN đến 2020.....	78
Bảng 3.22. Dự báo về tải lượng ô nhiễm không khí do giao thông vận tải	79
Bảng 3.23. Ước tính tải lượng phân gia cầm, gia súc năm 2015, 2020	80
Bảng 3.24. Các tiêu chí quy hoạch BVMT thị xã Cao Bằng đến năm 2020	83

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Quy trình quy hoạch đô thị kinh điển	5
Hình 1.2. Quy trình quy hoạch môi trường khu vực.....	10
Hình 1.3. Mối quan hệ giữa các khâu trong công tác quản lý	11
Hình 3.1. Chuyển đổi cơ cấu ngành kinh tế trên địa bàn thị xã Cao Bằng từ năm 2005 - 2010	36
Hình 3.2. Tỷ lệ phần trăm hiện trạng sử dụng đất.....	50
Hình 3.3. Biểu diễn kết quả phân tích một số chỉ tiêu tại một số điểm quan trắc trên sông Hiến.....	53
Hình 3.4. Biểu diễn kết quả phân tích một số chỉ tiêu môi trường nước tại một số điểm quan trắc trên sông Bằng.....	54
Hình 3.5. Biểu diễn kết quả phân tích một số chỉ tiêu môi trường nước ngầm tại hộ dân Hoàng Văn Hùng, phường Đề Thám, thị xã Cao Bằng	55
Hình 3.6. Biểu diễn kết quả phân tích nước thải của công ty chế biến trúc che xuất khẩu Cao Bằng	57
Hình 3.7. Biểu diễn kết quả đo tiếng ồn tại một số điểm nút giao thông trên địa bàn thị xã Cao Bằng năm 2011	60
Hình 3.8. Biểu diễn kết quả đo đạc phân tích của chỉ tiêu Bụi lơ lửng tại một số điểm nút giao thông trên địa bàn thị xã Cao Bằng năm 2011	61
Hình 3.9. Biểu diễn kết quả quan trắc môi trường tại Công ty cổ phần xi măng và xây dựng công trình Cao Bằng.....	62

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thị xã Cao Bằng là trung tâm hành chính, kinh tế, chính trị, văn hóa của tỉnh Cao Bằng, thị xã Cao Bằng có điều kiện thuận lợi trong việc tiếp cận khoa học công nghệ, giao lưu trao đổi hàng hóa với những thị trường giàu tiềm năng.

Trong những năm qua, kinh tế - xã hội của thị xã Cao Bằng liên tục phát triển, tốc độ tăng trưởng kinh tế trung bình đạt 12% năm; thu nhập ngân sách trên địa bàn tăng bình quân 15,5% năm. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được, quá trình phát triển kinh tế - xã hội cũng đã gây ra những tác động tiêu cực đến tài nguyên thiên nhiên, đa dạng sinh học của thị xã, các sự cố môi trường gia tăng, sức khoẻ của một vài bộ phận dân cư bị ảnh hưởng nghiêm trọng, đặc biệt tại những khu vực có tốc độ đô thị hoá, tốc độ phát triển công nghiệp cao [15].

Chính quá trình phát triển kinh tế - xã hội và đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa của thị xã đã và đang đặt ra những vấn đề môi trường cấp bách, những thách thức to lớn trong những năm tới cần phải giải quyết như:

- Vấn đề bảo vệ môi trường trong nông thôn, nông nghiệp.
- Vấn đề khai thác, sử dụng và bảo vệ các nguồn nước mặt, nước ngầm phục vụ cho việc cấp nước sinh hoạt và sản xuất.
- Vấn đề khai thác, sử dụng hợp lý tài nguyên thiên nhiên và bảo vệ môi trường trong khai thác khoáng sản nhằm phát huy những tiềm năng của thị xã.
- Vấn đề thu gom và xử lý nước thải sinh hoạt đô thị, nước thải công nghiệp, nước thải từ các bệnh viện, trạm xá, trung tâm y tế.
- Vấn đề quản lý và khống chế ô nhiễm không khí do quá trình công nghiệp hóa và đô thị hóa.
- Vấn đề quản lý chất thải rắn đô thị, công nghiệp và chất thải nguy hại...

Để đạt mục tiêu phát triển bền vững kinh tế xã hội của thị xã Cao Bằng (nay là thành phố Cao Bằng) “*Nghiên cứu xây dựng quy hoạch bảo vệ môi trường thị xã Cao Bằng - tỉnh Cao Bằng giai đoạn 2011-2020*” là rất cần thiết nhằm đánh giá hiện trạng, dự báo xu thế biến đổi môi trường, đề xuất khung chính sách và các biện pháp tốt nhất nhằm bảo vệ, khai thác, sử dụng hợp lý tài nguyên, môi trường thị xã Cao Bằng (nay là thành phố Cao Bằng) đến năm 2020.

2. Mục đích, yêu cầu nghiên cứu

2.1. Mục đích

- Xác định rõ đặc điểm môi trường tự nhiên, kinh tế - xã hội, hiện trạng chất lượng môi trường, các công trình bảo vệ môi trường, các vấn đề môi trường hiện tại của thị xã Cao Bằng, tỉnh Cao Bằng.

- Thực hiện phân vùng môi trường trên địa bàn thị xã Cao Bằng có cơ sở khoa học và thực tiễn.

- Xây dựng Quy hoạch và định hướng bảo vệ môi trường trên địa bàn thị xã, gắn liền với Quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội đến năm 2020.

- Đề xuất một số giải pháp để thực hiện các phương án quy hoạch môi trường đối với thị xã Cao Bằng.

2.2. Yêu cầu

- Phản ánh đầy đủ, đúng đắn điều kiện tự nhiên kinh tế xã hội và hiện trạng môi trường của thị xã Cao Bằng.

- Các tài liệu, thông số môi trường được lấy trung thực, khách quan tại địa bàn nghiên cứu.

- Các biện pháp quy hoạch, giải pháp thực hiện quy hoạch phải mang tính khả thi phù hợp với điều kiện thực tế của cơ sở.

3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

3.1. Ý nghĩa khoa học

- Áp dụng kiến thức đã học ở nhà trường vào thực tiễn.

- Nâng cao khả năng nghiên cứu khoa học, kiến thức thực tế.

- Tích lũy kinh nghiệm thêm kinh nghiệm trong giải quyết công việc chuyên môn về bảo vệ môi trường.

3.2. Ý nghĩa thực tiễn

- Giúp cơ quan quản lý môi trường trên địa bàn thị xã có được phương pháp khả thi và đạt hiệu quả cao trong công tác quản lý và định hướng bảo vệ môi trường thị xã.

- Tạo số liệu làm cơ sở cho thị xã hoạch định các chính sách, định hướng phát triển kinh tế - xã hội theo hướng phát triển bền vững.